

Title of the course: वृत्त, छंद आणि काव्याभ्यास

Poetic Meters and Study of Poetics

Course code: MAR- 627

Number of credits: 4 **Number of hours:** 60

Effective from AY: 2022-2023

पूर्वापेक्षित :	विद्यार्थ्यांना वृत्त व छंद यांची प्राथमिक जाण असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे :	१. मराठी कविता, कवितेचे घटक व पद्यप्रकारांची ओळख करून देणे. २. वृत्त आणि छंद यांची ओळख करून देणे. ३. अभंग-ओवी या रचनाप्रकारांची ओळख करून देणे. ४. पद्यरचनेच्या आधारे वृत्तबद्ध कवितेची ओळख करून देणे.	
अभ्यासक्रम :	श्रेयांकन १ : काव्य परिचय	तासिका
	१.१. कवितेचे स्वरूप आणि संकल्पना	५
	१.२. कवितेचे घटक	५
	१.३. मराठीतील महत्त्वाच्या पद्यप्रकारांची ओळख	५
	श्रेयांकन २ : वृत्त आणि छंद	
	२.१ वृत्तांचे प्रकार – अक्षरगणवृत्त	५
	२.२ वृत्तांचे प्रकार - मात्रागणवृत्त	५
	२.३ छंद	५
	श्रेयांकन ३ : मध्ययुगीन मराठी कविता	
	३.१ वृत्तबद्ध कविता – अक्षरगणवृत्त (नमुना उदाहरणे)	५
	३.२ वृत्तबद्ध कविता – मात्रागणवृत्त (नमुना उदाहरणे)	५
	३.३ छंदोबद्ध कविता (नमुना उदाहरणे)	५
	श्रेयांकन ४ : आधुनिक कविता	
	४.१. मुक्तछंद	४
	४.२ गझल	४
	४.३ चारोळी आणि हायकू	४
	४.४ गीतरचना	३
	एकूण	६०
अध्यापन पद्धती :	व्याख्याने, चर्चासत्र, स्वाध्याय, पावर पॉइन्ट सादरीकरण इत्यादी.	
शैक्षणिक फलित :	१. मराठी कविता, कवितेचे घटक, पद्यप्रकारांची ओळख होईल. २. छंद आणि वृत्त यांचा सविस्तर परिचय होईल. ३. आधुनिक काव्यप्रकारांचा परिचय होईल	
संदर्भ ग्रंथ :	१. गणोरकर, प्रभा, (संपा.) व इतर वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोश, ग. रा. भटकळ	

	फौंडेशन, मुंबई, २००१, २. रसाळ, सुधीर, कविता आणि प्रतिमा, मौज प्रकाशन, मुंबई, पहिली आवृत्ती, १९८२. ३. रसाळ, सुधीर, (संपा.) व इतर साहित्य अध्यापन आणि प्रकार, पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई, १९८७. ४. देशपांडे केजकर, प्रकाश, संत कविता एक दृष्टिकोन, स्वरूप प्रकाशन, पुणे, २००६. ५. नसिराबादकर, ल. रा., प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, फडके प्रकाशन, दहावी आवृत्ती, मार्च, २०१३. ६. गंधारे, द. के., मराठी वाङ्मय प्रकार - स्वरूप, संकल्पना व वाटचाल, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१७. ७. वाळंबे, मो.रा., सुगम मराठी व्याकरण, सुधारीत आवृत्ती, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०००. ८. गोविलकर, लिला, मराठीचे व्याकरण स्वरूपविचार, मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे.
--	--